

Wat kunnen we leren uit pIEO?

Leren en instructie in risicoscholen onder de loep. Wat kunnen we leren voor ons eigen schoolbeleid?

Dr. Martin Valcke

Conclusies

- Onderzoek toont aan dat pIEO “werkt”
- Het werkt verschillend in elke school
- Keuzes op school en klasniveau bepalend
- Scholen verschillen enorm – roept vragen op
- Startpunt
  - Schoolbeleid
  - Didactisch handelen van leerkrachten

Structuur

- Starter
- Introductie op de pIEO monitor
- Wat is “leerwinst”
- Kernresultaten
- Wat “verklaart” de resultaten?
  - Leerling – leerkracht – school
- Naar uw eigen schoolbeleid

Starter

- Stel je voor ...
- Je werkt in een school met $> 70\%$ “risicokinderen”
- Je koepel/net belt de school: geselecteerd om te participeren in project waarin externen innovatie van eigen onderwijs zullen begeleiden.
- Het doel is beter onderwijs om wiskunde, taal en welbevinden te verbeteren.
- Wat heeft dit als gevolg in “jouw” school? Hoe komt het project aan? Hoe schat je de gevolgen in?
- Val terug op jouw school en “schat” een en ander in.

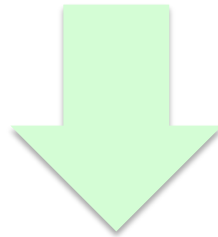
Starter

Indicator	Omschrijving	Scores	
Instap	Manier waarop de school in het project is ingestapt	0 = gedwongen 1 = onder impuls van externen 2 = uit eigen overtuiging	..../2
Realisatie	De mate waarin het project iets zal kunnen realiseren in de school	0 = geen duidelijke realisaties 1 = realisaties op 1 niveau 2 = realisaties op meerdere niveaus	..../2
Concentratie	De mate waarin de school eigen doelen vooropstelt	0 = geen doelen 1 = beperkte doelen 2 = duidelijke doelen in een actieplan	..../2
Samenhang	De mate waarin het project samenhangt met de schoolvisie	0 = geen duidelijke visie 1 = visie in ontwikkeling 2 = duidelijke link tussen pLEO en de schoolvisie	..../2
Intrinsieke motivatie	De mate waarin het schoolteam intrinsiek gemotiveerd is voor het project	0 = geen intrinsieke motivatie 1 = intrinsieke motivatie bij een deel van het team 2 = intrinsieke motivatie bij merendeel van het team	..../2
Draagvlak	De mate waarin er een draagvlak is voor het project bij het schoolteam	0 = geen draagvlak 1 = draagvlak bij een beperkt deel van team 2 = draagvlak bij het hele schoolteam	..../2
Leiderschap	De mate waarin de directie een voortrekkersrol opneemt in het project en het team inspraak geeft	0 = directie neemt geen voortrekkersrol en team krijg weinig inspraak 1 = directie trekt het project beperkt, team is niet unaniem over inspraak 2 = directie trekt het project en deelt zijn leiderschap met het team	..../2
Leer-gemeenschap	De mate waarin leerkrachten onderling overleggen en van elkaar leren	0 = geen lerende gemeenschap 1 = beperkte lerende gemeenschap 2 = sterke lerende gemeenschap	..../2
Communicatie	De mate waarin de directie met het team communiceert over het project	0 = geen communicatie 1 = beperkte communicatie 2 = duidelijke en veelvuldige communicatie	..../2
Continuïteit	De continuïteit in het schoolteam en het team van coaches gedurende de looptijd van het project	0 = belemmerende wissels in schoolteam én coaches 1 = belemmerende wissels in schoolteam of coaches 2 = geen belemmerende wissels	..../2
		Tel de deelscores op	...../20

Introductie op de pIEO monitor

pIEO project

- 13 projectscholen “Project Innoveren en Excelleren in Onderwijs”
- Coaches (KBS)

pIEO Monitor

- Opvolgen innovatie in 13 projectscholen
- Vergelijken met 13 controlescholen
- Effecten beschrijven en verklaren
- Evolutie in: taal – wiskunde – welbevinden

Onderzoeksvragen

Generieke Lijn

1. Prestaties voor taal, rekenen en welbevinden?
2. Ontwikkeling in prestaties voor taal, rekenen en welbevinden?
3. Projectscholen méér vooruitgang?
4. Wat verklaart prestaties, vooruitgang en evt. verschillen in vooruitgang?

Onderzoeksvragen

Specifieke Lijn BESCHRIJVEND

1. Welke en hoe: veranderingsprocessen en innovaties in pIEO?
2. Hoe duurzaam zijn de realisaties van het pIEO-project?

Specifieke Lijn VERKLAREND

1. Wat is samenhang tussen specifieke leerling-, leerkracht- en schoolkenmerken en een succesvolle implementatie van het pIEO-project?
2. Effect van mate van implementatie van pIEO op de leerresultaten en de leerwinst van de leerlingen?

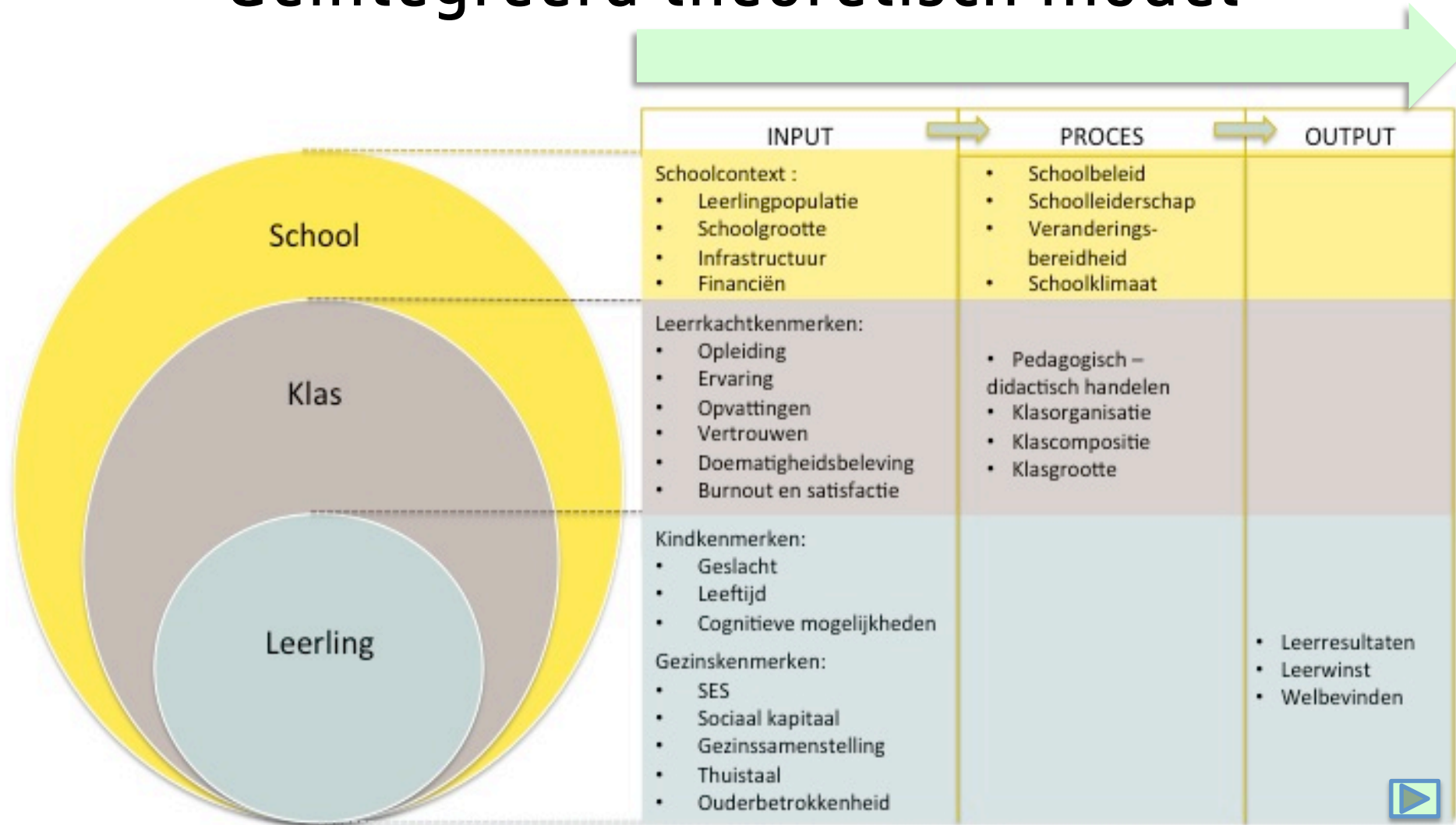

Theoretisch model

- **Beschrijven en verklaren** van leerresultaten en leerwinst in sociaal-etnisch gesegregeerde scholen
- Multi-niveau theoretisch model:
  - Leerlingniveau
  - Klasniveau
  - Schoolniveau

Geïntegreerd theoretisch model

Onderzoeksdesign

- Scholen
  - 13 pIEO scholen: Brussel, Antwerpen, Gent en de Limburgse mijnstreek.
  - 13 gematchte controlescholen
- Longitudinaal onderzoek om differentiële pIEO invloed te onderzoek en voortgang
- Focus op 3 cohorten van 3de KO tot 5de LO
- Besparingen: 5 schooljaren werden er 2

Nulmeting

Twee
schooljaren

Onderzoeksdesign

- Onderzoek bij veel actoren

	2013-2014			2014-2015		
	Begin	Midden	Eind	Begin	Midden	Eind
Leerlingen	Testafname		Testafname			Testafname
Ouders	Vragenlijst					
Leerkrachten	Vragenlijst			Vragenlijst		Interview
	Klasobservatie		Klasobservatie			Klasobservatie
Directie	Vragenlijst		Interview	Vragenlijst	Interview	Interview
Coaches			Interview		Interview	Interview

Actoren

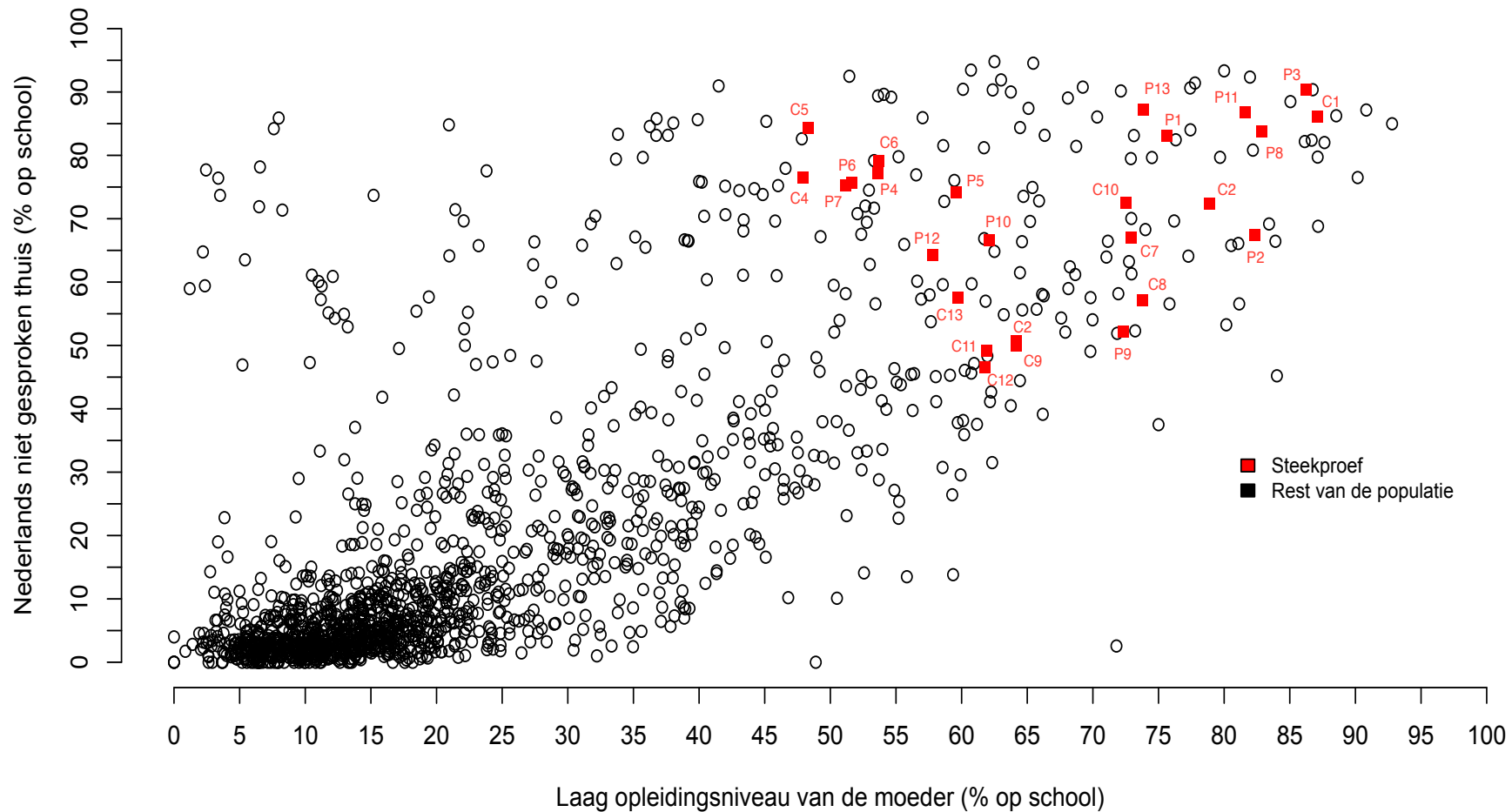
Eerste “beeld” van scholen

- Cijfergegevens
- SES scholen
- School- en leerkrachtkenmerken
  - Opvattingen van leerkrachten
  - Didactisch handelen
- Evolutie in aantal leerlingen in het longitudinaal onderzoek

Eerste “beeld” van de scholen

School	Regio	Aantal lln	gem OKI	schoolnet	% anderstaligen	% lage SES	Infrastructuur
Pro 1		271	3,13	OGO	83	76	Matig
Con1		237	2,62	OGO	86	87	Slecht
Pro2		243	3,16	OGO	67	82	Matig
Con2		295	3,28	OGO	72	79	Matig
Pro3		415	3,28	VGO	90	86	Slecht
Con3		308	3,19	OGO	51	64	Matig
Pro4		263	2,74	OGO	77	54	Slecht
Con4		213	2,80	OGO	77	48	Matig
Pro5		151	2,80	VGO	74	60	Slecht
Con5		147	2,83	VGO	84	48	Matig
Pro6		428	2,73	GO	76	52	Slecht
Con6		350	2,85	GO	79	54	Slecht
Pro7		408	3,38	GO	75	51	Goed
Con7		510	2,85	GO	67	73	Matig
Pro8		238	2,84	OGO	84	83	Slecht
Con8		213	2,86	OGO	57	74	Matig
Pro9		246	2,91	VGO	52	72	Slecht
Con9		368	3,08	VGO	50	64	Matig
Pro10		153	2,58	GO	67	62	Goed
Con10		189	2,97	GO	49	62	Matig
Pro11		251	2,95	GO	87	82	Matig
Con11		181	2,57	GO	72	72	Goed
Pro12		263	2,91	VGO	64	58	Matig
Con12		264	2,50	VGO	47	62	Goed
Pro13		172	2,66	VGO	87	74	Matig
Con13		139	2,68	VGO	58	60	Goed

Eerste “beeld” van de scholen

Eerste “beeld” van de scholen

- Vb. Aspecten van ped.-didactisch handelen
- Veilig en stimulerend klasklimaat (VSK)
- Effectieve lesorganisatie (EL),
- Duidelijke en gestructureerde instructie (DGIT)
- Intensieve en activerende les (IAL)
- Differentiatie (AIVV) en
- Leerstrategieën aanleren (LA)

(0=erg zwak, 4=erg sterk)

Video-analyse in pIEO scholen

Eerste “beeld” van de scholen

Kahoot!

Kahoot.it

- Vb. Aspecten van ped.-didactisch handelen
(0=erg zwak, 4=erg sterk)
- Veilig en stimulerend klasklimaat (VSK)
- Effectieve lesorganisatie (EL),
- Duidelijke en gestructureerde instructie (DGIT)
- Intensieve en activerende les (IAL)
- Differentiatie (AIVV) en
- Leerstrategieën aanleren (LA)

Uw school?

www.kahoot.it

Kahoot!

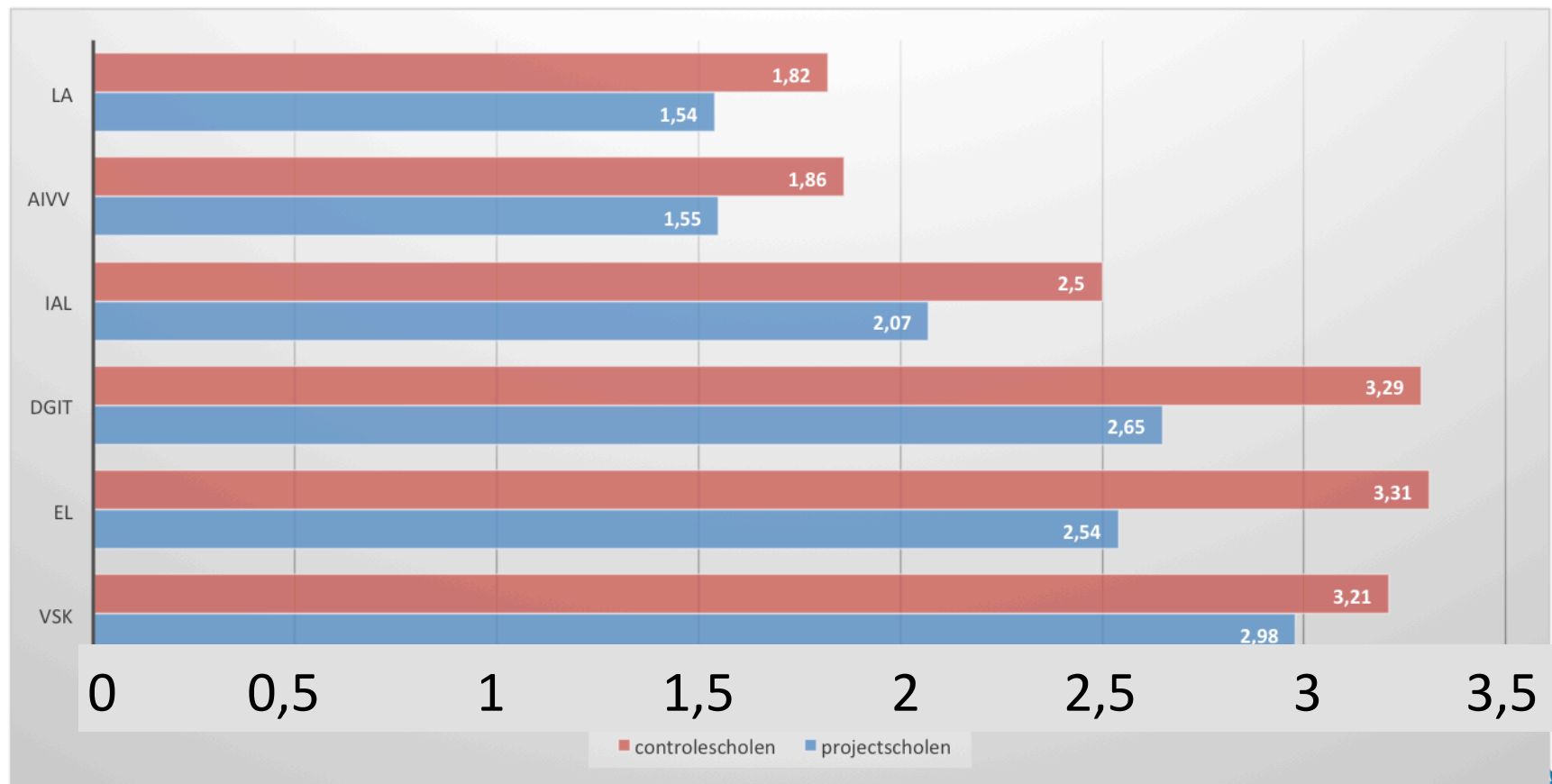
Game PIN

Enter

Eerste “beeld” van de scholen

pleo scholen

- Vb. Aspecten van ped.-didactisch handelen

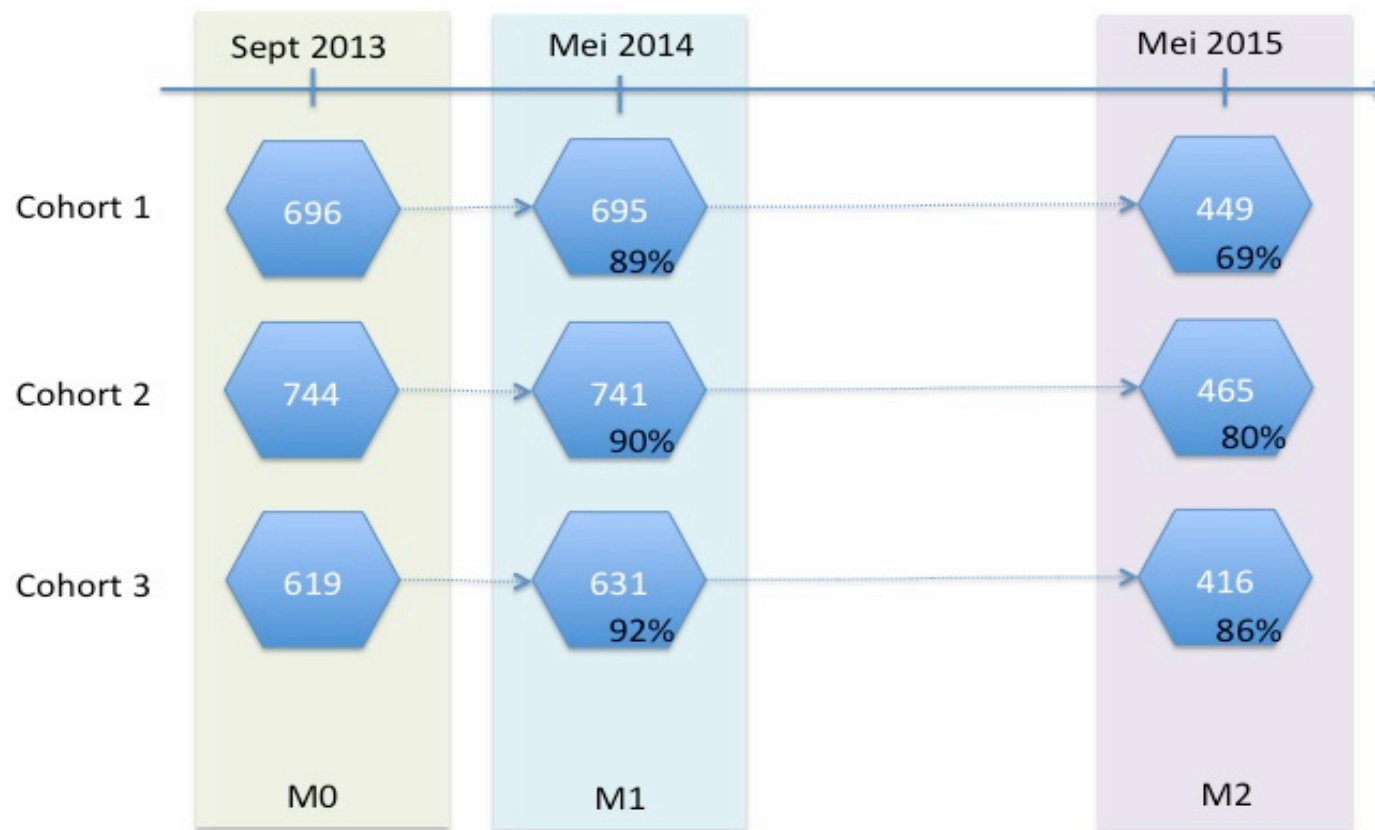

Veilig en stimulerend klasklimaat (VSK), Effectieve lesorganisatie (EL), Duidelijke en gestructureerde instructie (DGIT), Intensieve en activerende les (IAL), Differentiatie (AIVV) en Leerstrategieën aanleren (LA) - aan bod komen in lessen taal in project- en controlescholen (0=erg zwak, 4=erg sterk).

Eerste “beeld” van de scholen

- Vb. Evolutie in betrokken aantallen leerlingen

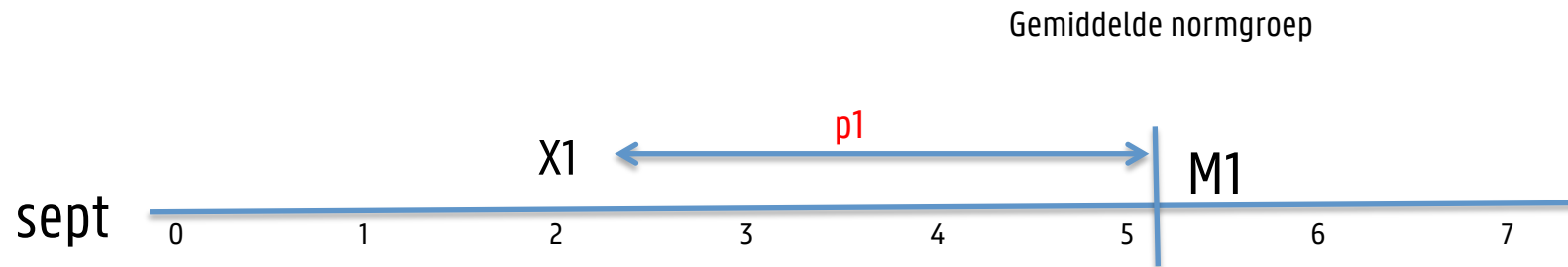

Resultaten generieke lijn

- Onderzoeksvragen verwijzen naar “leerwinst”
- Let op!

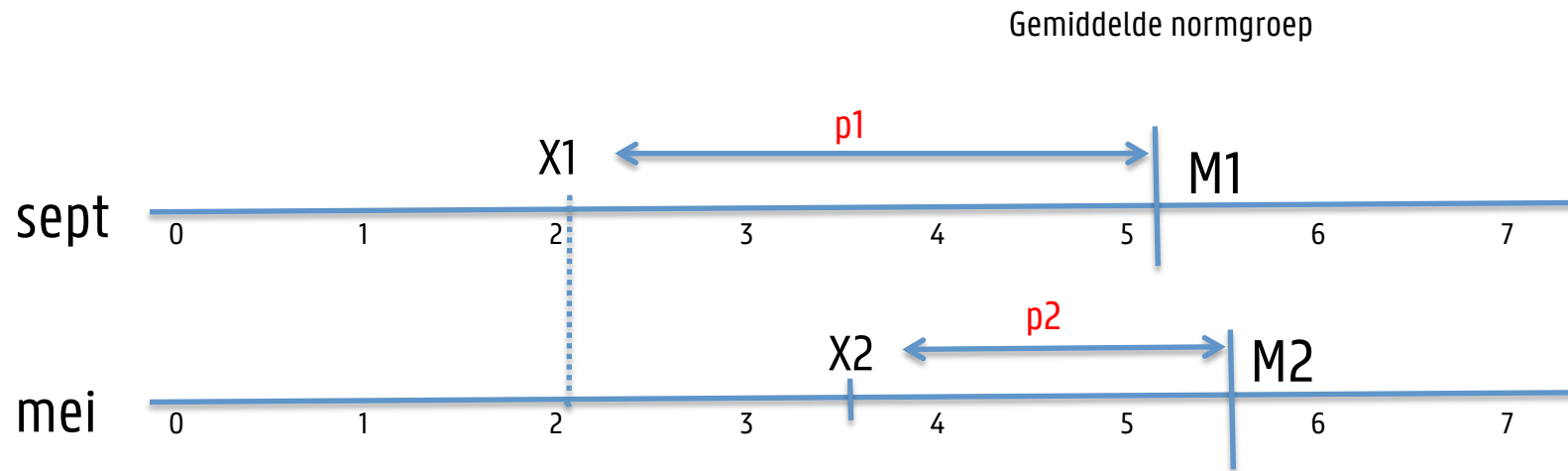
Gestandaardiseerde leerwinst.

= vergelijking van leerwinst met leerwinst bij Vlaamse normgroep

Leerling X scoort lager dan gemiddelde van de normgroep.

Bv. $P1 = \text{positie } X1 \text{ t.o.v. } M1 = X1 - M1 = 2 - 5.2 = - 3.2$

$$P1 = \text{positie } X1 \text{ t.o.v. } M1 = X1 - M1 = 2 - 5.2 = -3.2$$

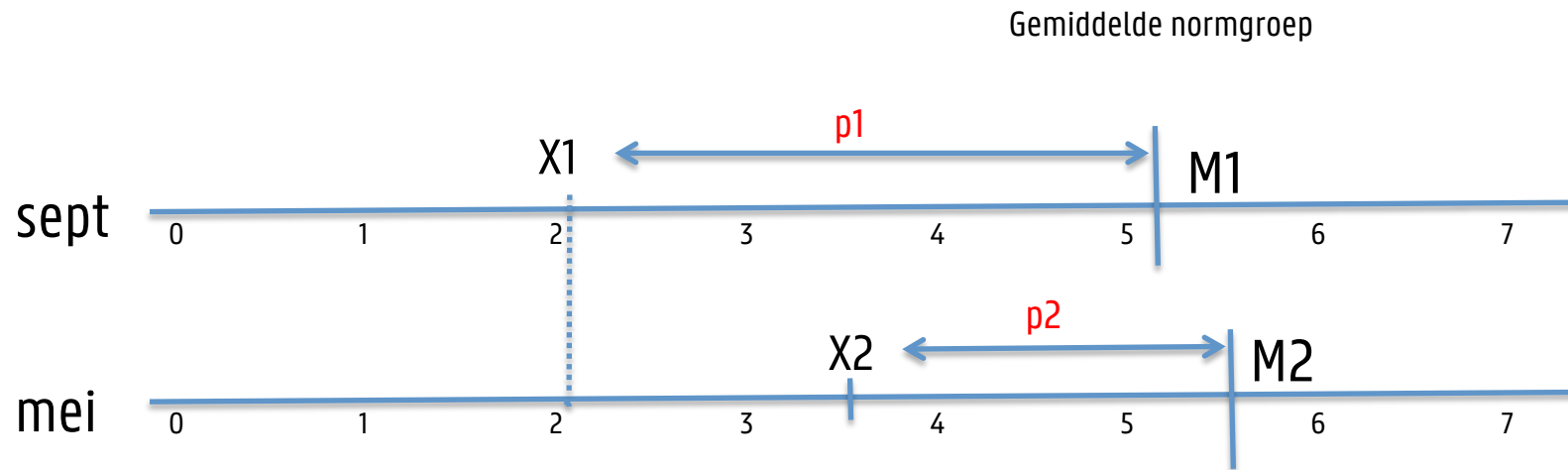
In mei is er duidelijk bijgeleerd, maar er is nog steeds een achterstand.

$$P2 = \text{positie } X2 \text{ t.o.v. } M2 = X2 - M2 = 3.5 - 5.5 = -2$$

Maar deze achterstand is **kleiner** dan voorheen

$$\text{Gestandaardiseerde leerwinst} = p2 - p1 = -2 - (-3.2) = +1.2$$

Gestandaardiseerde leerwinst

$$P1 = \text{positie } X1 \text{ t.o.v. } M1 = X1 - M1 = 2 - 5.2 = -3.2$$

$$P2 = \text{positie } X2 \text{ t.o.v. } M2 = X2 - M2 = 3.5 - 5.5 = -2$$

$$\text{Gestandaardiseerde leerwinst} = p2 - p1 = -2 - (-3.2) = +1.2$$

Interpretatie: leerling x staat in mei 1.2 punten dicht bij de norm dan in september → positieve leerwinst

Resultaten

Generieke Lijn

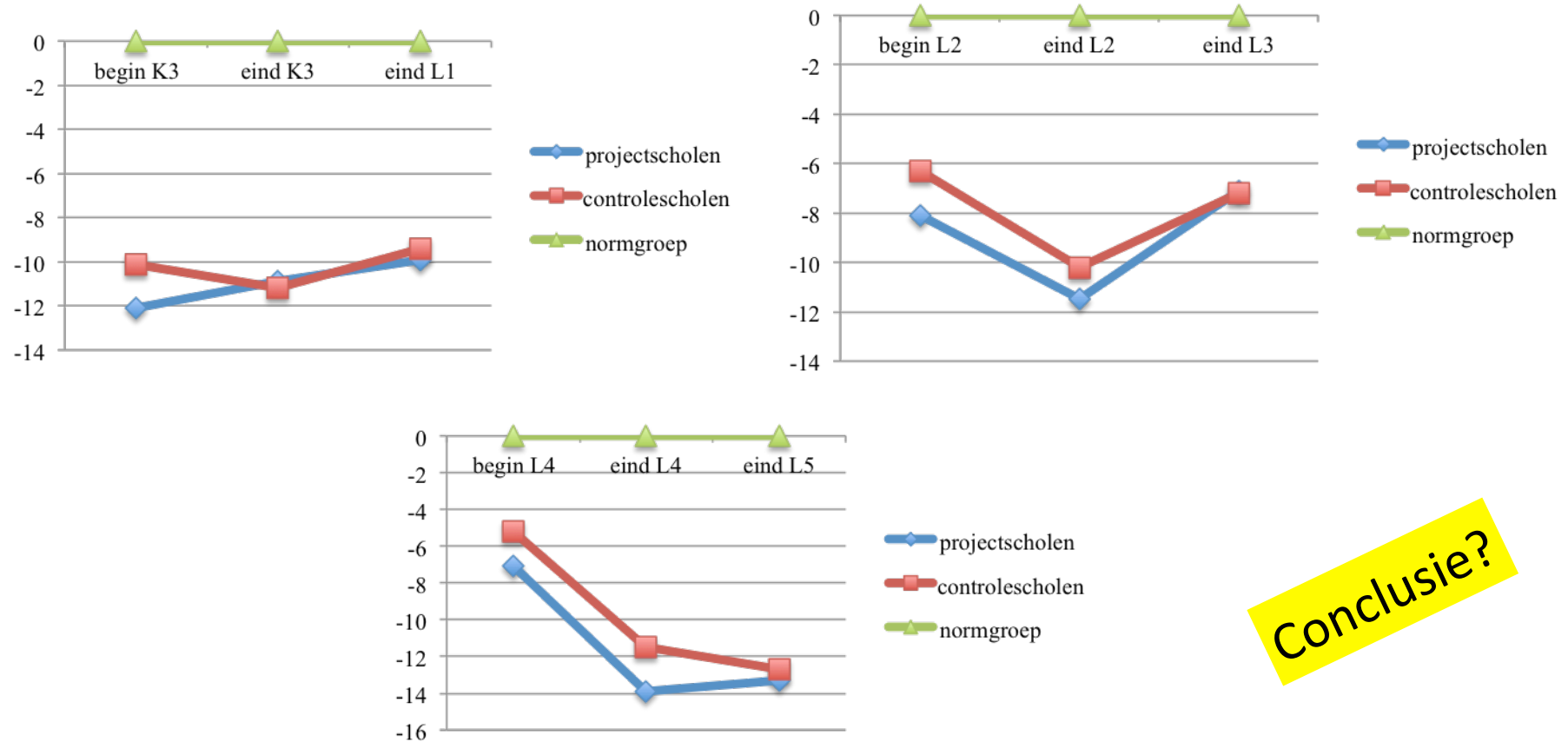
1. Prestaties voor taal, rekenen en welbevinden?
2. Ontwikkeling in prestaties voor taal, rekenen en welbevinden?
3. Projectschole méér vooruitgang?
4. Wat verklaart prestaties, vooruitgang en evt. verschillen in vooruitgang?

Generieke lijn

- Let op!
  - Analyses per cohort en
  - Per afhankelijke variabele: taal, wiskunde
  - Geen vergelijking mogelijk met normgroep bij welbevinden

Generieke lijn: Rekenen

Leerachterstand in de drie cohorten

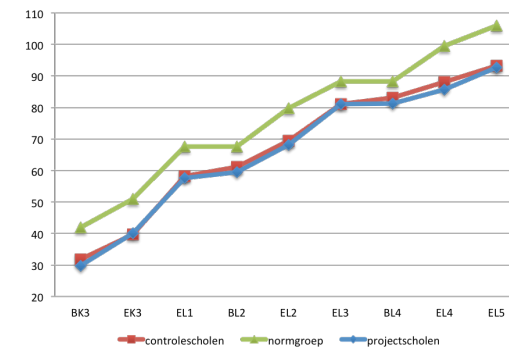
Conclusie?

Generieke lijn: Rekenen

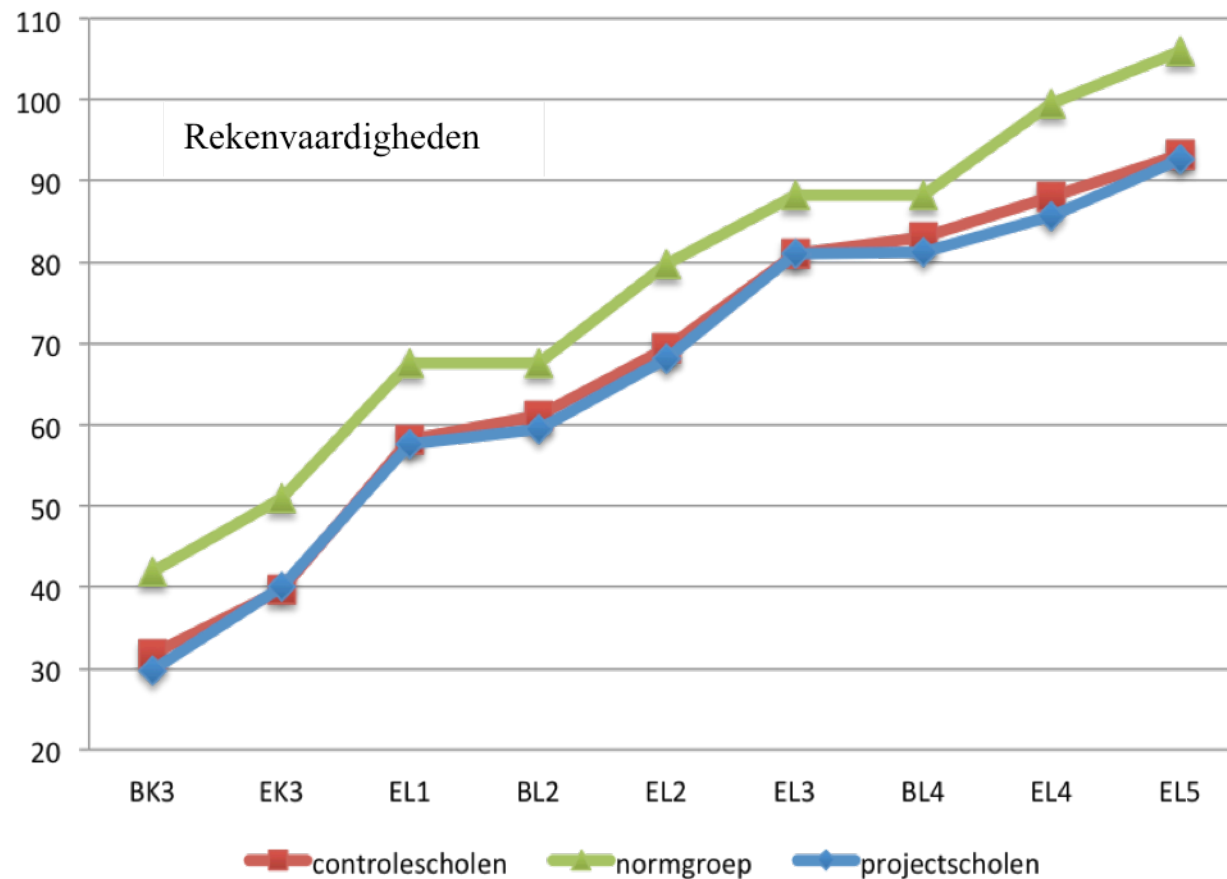
MAAR!!

Eenzijdige vergelijking met normgroep kan je blind maken voor positieve ontwikkelingen.

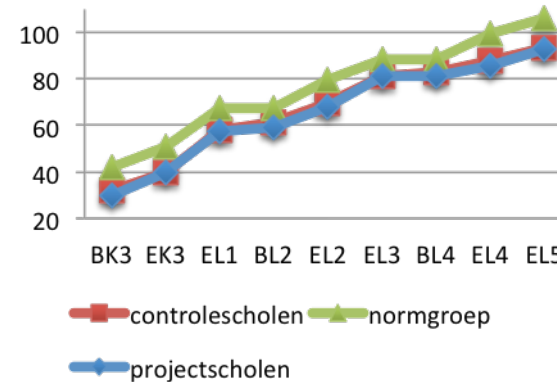
Generieke lijn: Rekenen

Gemiddelde rekenvaardigheidsscore van de leerlingen in projectscholen, controlescholen en de normgroep van het begin van de derde kleuterklas tot het einde van het vijfde leerjaar

Generieke lijn

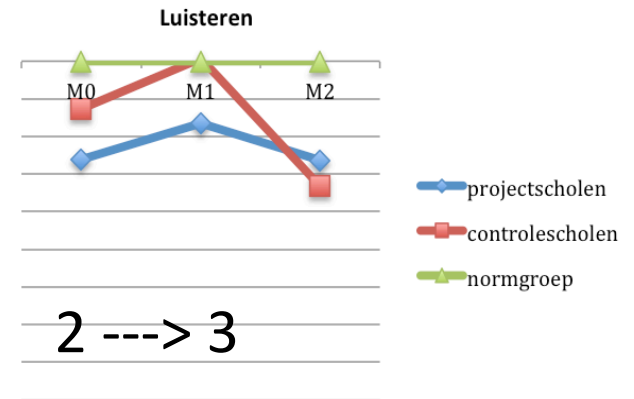
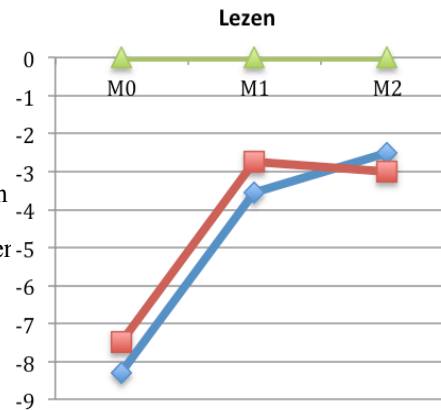
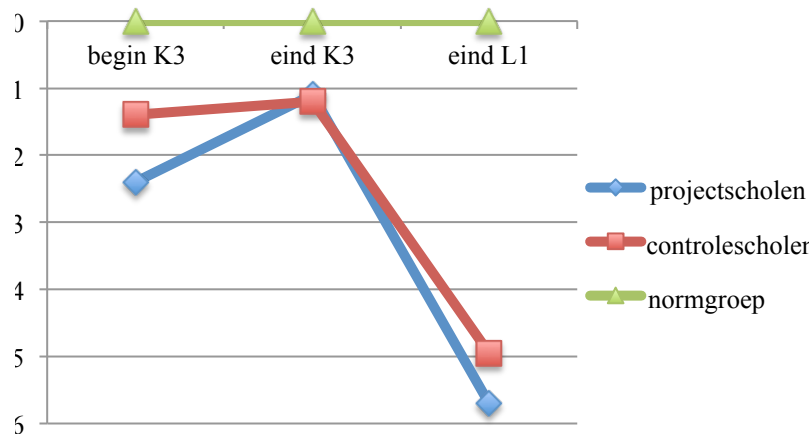
- Kleuters in onderzoeksscholen starten met minder voorkennis dan normgroep.
- Kleuters in projectscholen starten lager.
- Groei in onderzoeksscholen vergelijkbaar met normgroep, maar ....
- Achterstand wordt niet ingehaald!

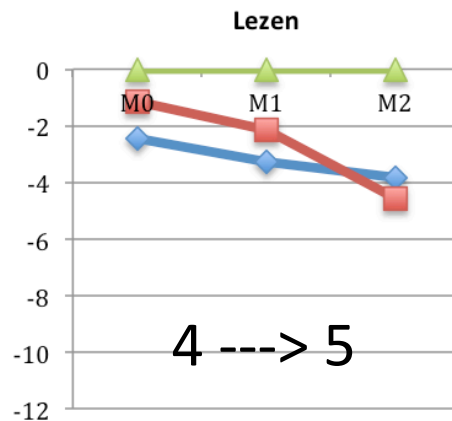
Generieke lijn: luisteren en lezen

Conclusie?

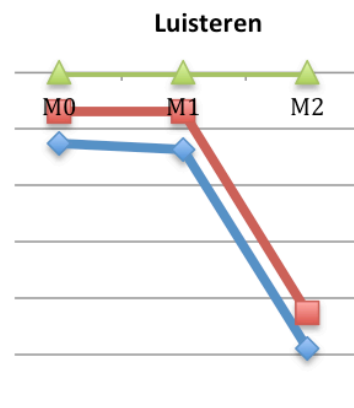
Leerachterstand voor taal van de drie groepen leerlingen

2 ---> 3

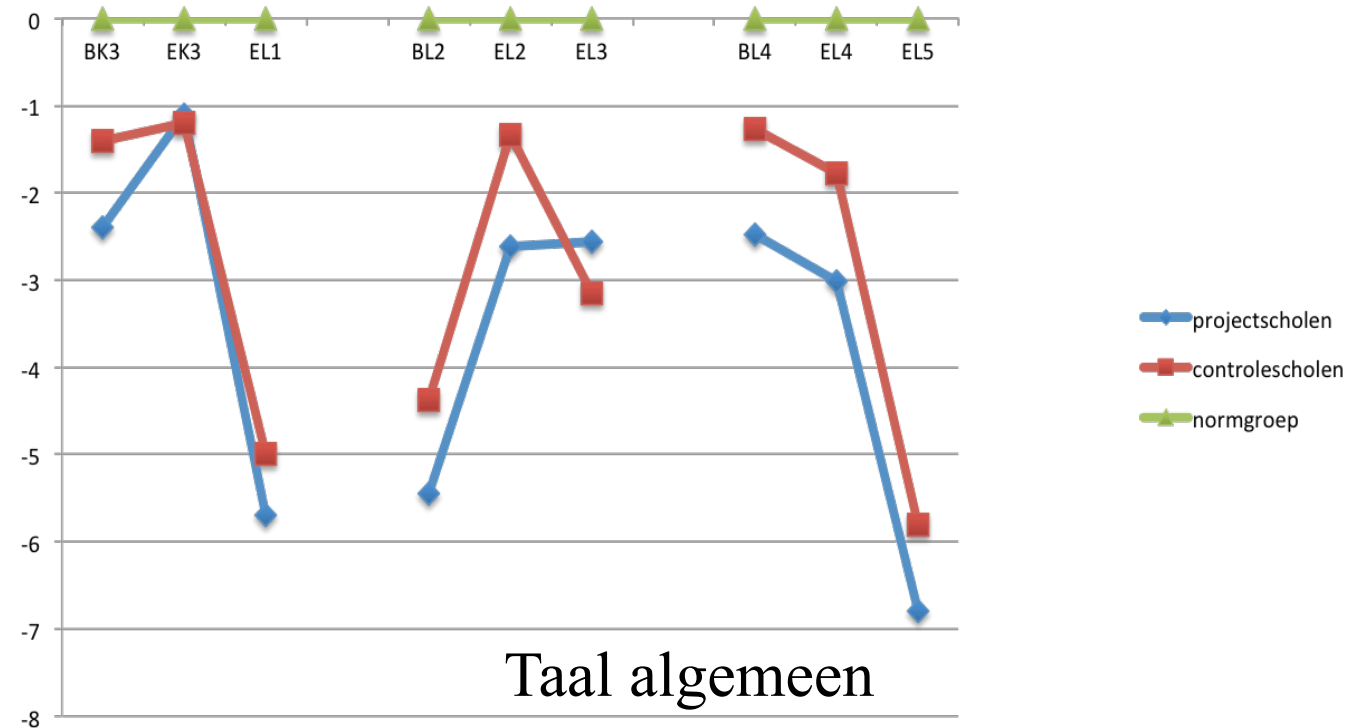

4 ---> 5

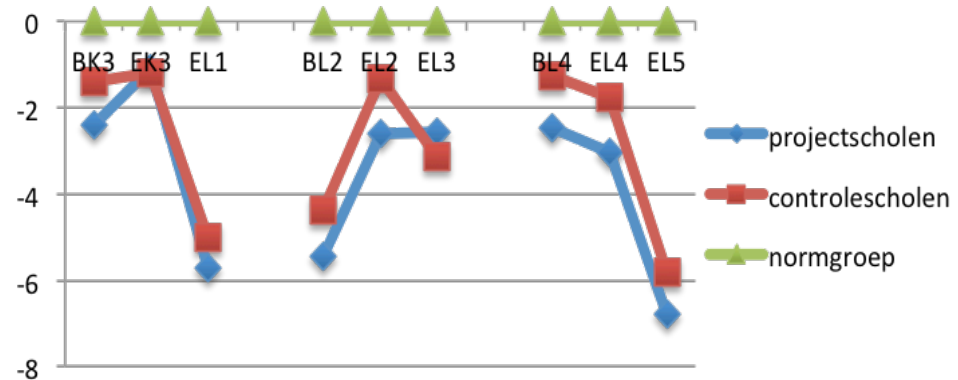
Generieke lijn: luisteren en lezen

Jammer .... Geen mogelijkheid om leerlijn te tekenen: er zijn geen instrumenten om dit in kaart te brengen. Vlaanderen heeft meeinstrumenten te kort.

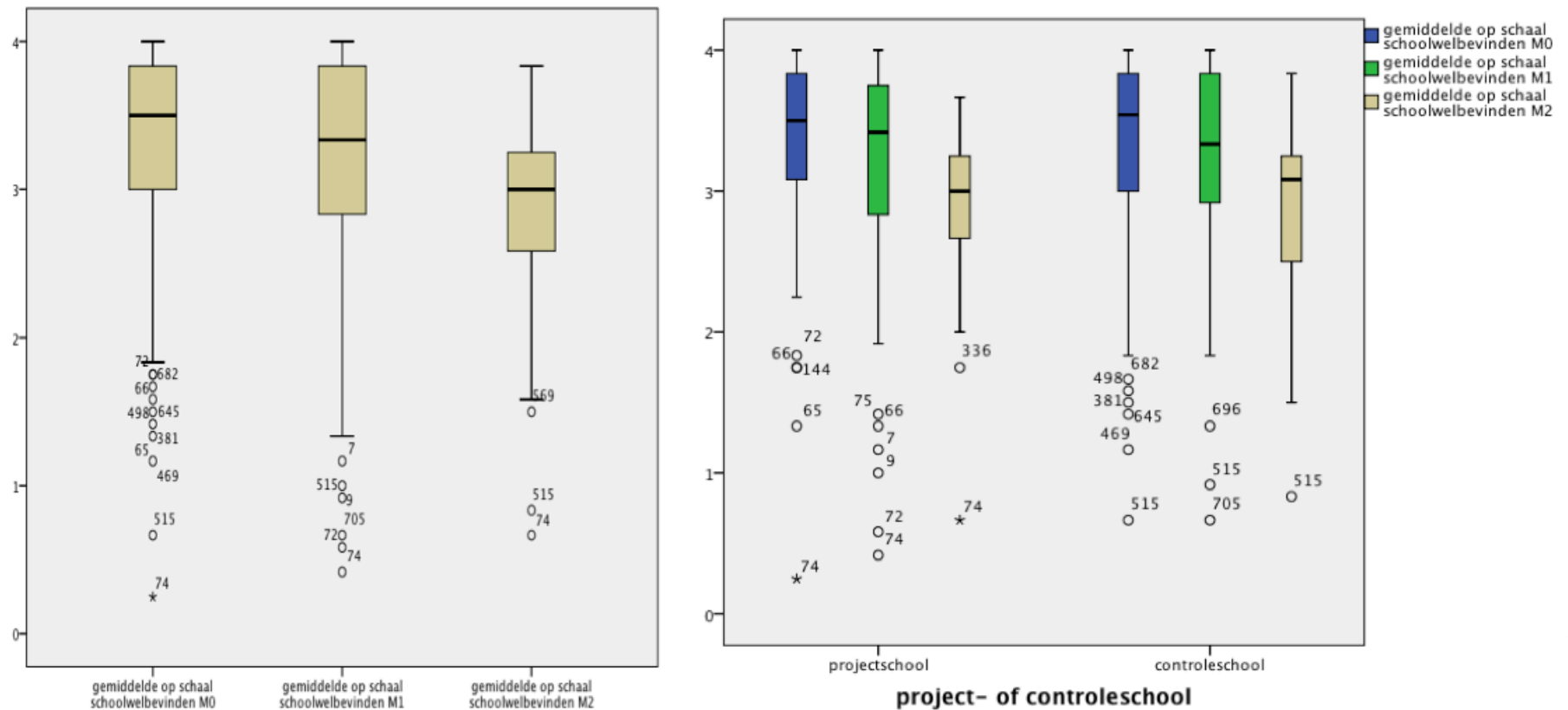
Generieke lijn

- Kleuters in onderzoeksscholen starten met grote achterstand.
- Achterstand in projectscholen groter.
- Na een aanvankelijke inhaalbeweging wordt achterstand nog groter.

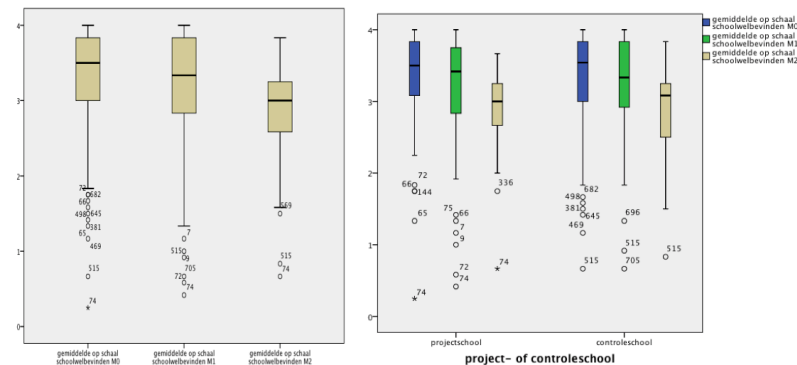
Generieke lijn

Spreading van het schoolwelbevinden in cohorte 3 op de drie verschillende meetmomenten.

Generieke lijn

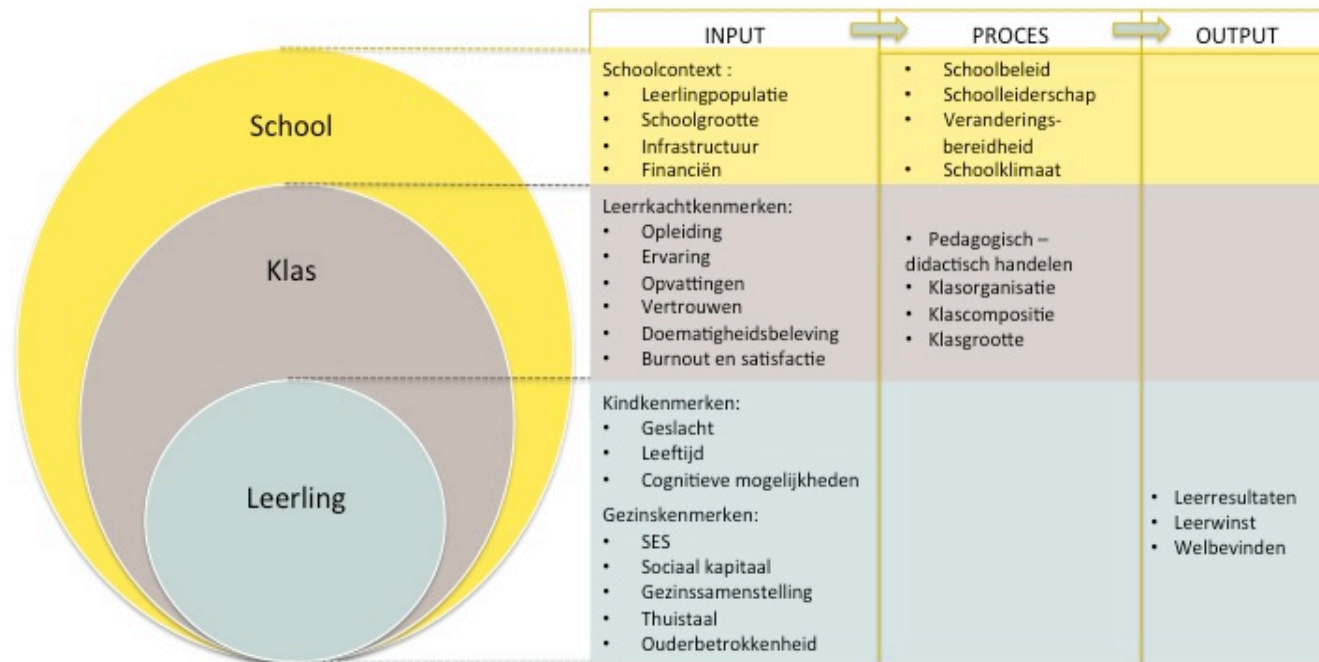
- Welbevinden blijft relatief stabiel.
- Lichte daling per cohorte, maar minimaal.
- Vergeleken met Vlaams gemiddelde (De Lee & De Volder, 2009) ➡ lager

Generieke lijn

In welke mate kunnen we bestaande verschillen in leerprestaties, voortgang en welbevinden verklaren vanuit leerling-, klas-, en schoolkenmerken?

Leerlingkenmerken

Leerling

Leerkracht

Thuis taal (4%)

Geslacht (6%)

Cognitieve mogelijkheden (20%)

Leerprestaties

Leerling

Leerkracht

Cognitieve mogelijkheden (0-3%)

Geslacht (3-9%)

Thuis taal (0-3%)

Opvattingen (3-12%)

Leerstrategieën aanleren (6%)

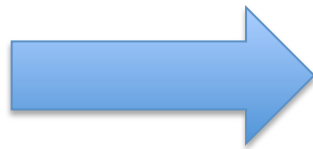
Veilig klasklimaat (6%)

Differentiëren (8%)

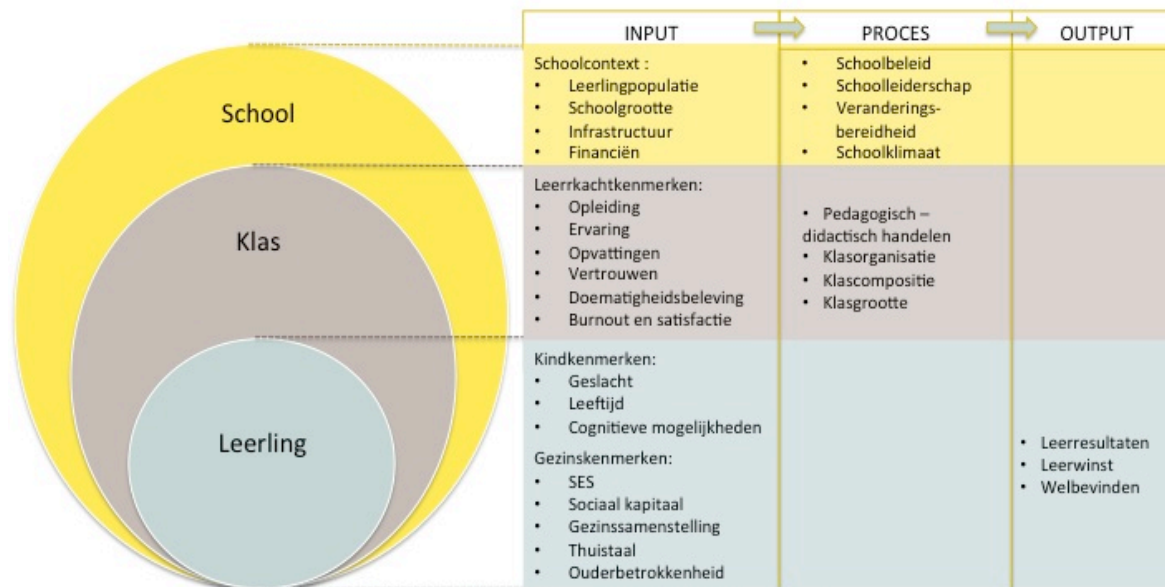
Vooruitgang

Leerkrachtkenmerken

Focus op link met pedagogisch-didactisch handelen

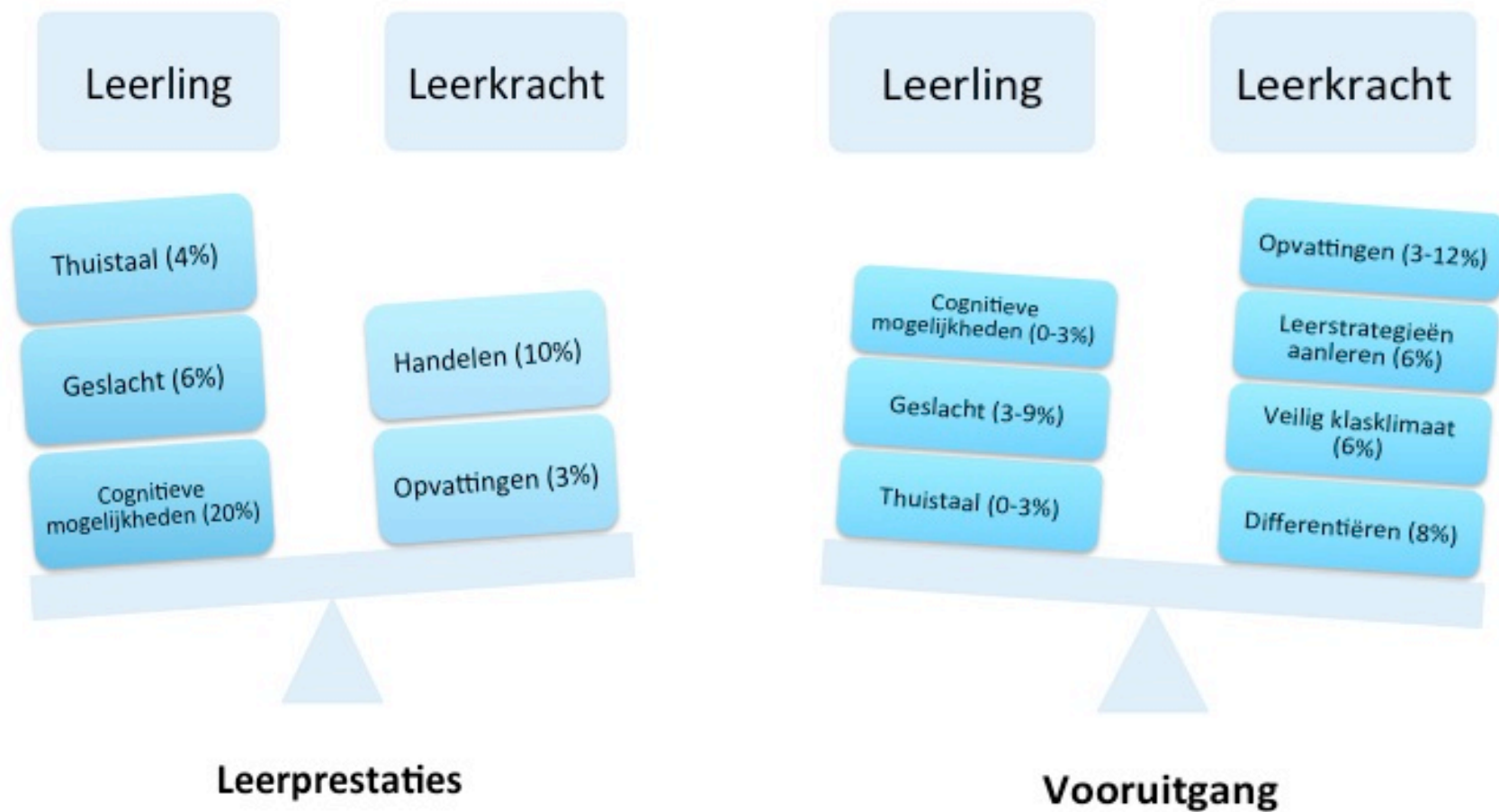

	VSL	EL	DGI	IAL	AIVV	LA
Luisteren	.03	.34**	.35**	.30**	.18**	.30**
Lezen	.22**	.27**	.32**	.32**	.07	.35**
Rekenen	.01	.10	.14**	.10	-.08	.15**
Welbevinden	.08	-.04	-.01	-.04	-.08	-.09
Leerwinst Luisteren	-.15**	-.05	-.09	-.08	.06	-.15**
Leerwinst Lezen	.10	.08	.09	.11*	.06	.10
Leerwinst Rekenen	.07	-.02	-.02	-.03	-.14**	-.03

VSL= veilig en stimulerend leerklimaat, EL= efficiënte lesorganisatie, DGI= duidelijke en gestructureerde instructie, IAL= intensieve en activerende les, AIVV= differentiatie, LA= leerstrategieën aanleren

- 5/6 aspecten didactisch handelen significant effect op leerprestaties
  - 7,4% variantie in rekenen
  - 23,1% variantie in luistervaardigheid
  - 15,2% variantie in lezen
- Minder groot effect op voortgang
  - 2,2% variantie in rekenen
  - 3,0% variantie in luistervaardigheid
  - <1% variantie in lezen

Leerling en leerkrachtkenmerken

Specifieke lijn

- Theoretisch kader
- Methodologie
- **Realisaties pIEO project in scholen**
- **Het succes en falen van pIEO verklaard**
- Lessen voor de toekomst

Resultaten

Specifieke Lijn BESCHRIJVEND

1. Welke en hoe: veranderingsprocessen en innovaties in pIEO?
2. Hoe duurzaam zijn de realisaties van het pIEO-project?

Specifieke Lijn VERKLAREND

1. Wat is samenhang tussen specifieke leerling-, leerkracht- en schoolkenmerken en een succesvolle implementatie van het pIEO-project?
2. Effect van mate van implementatie van pIEO op de leerresultaten en de leerwinst van de leerlingen?

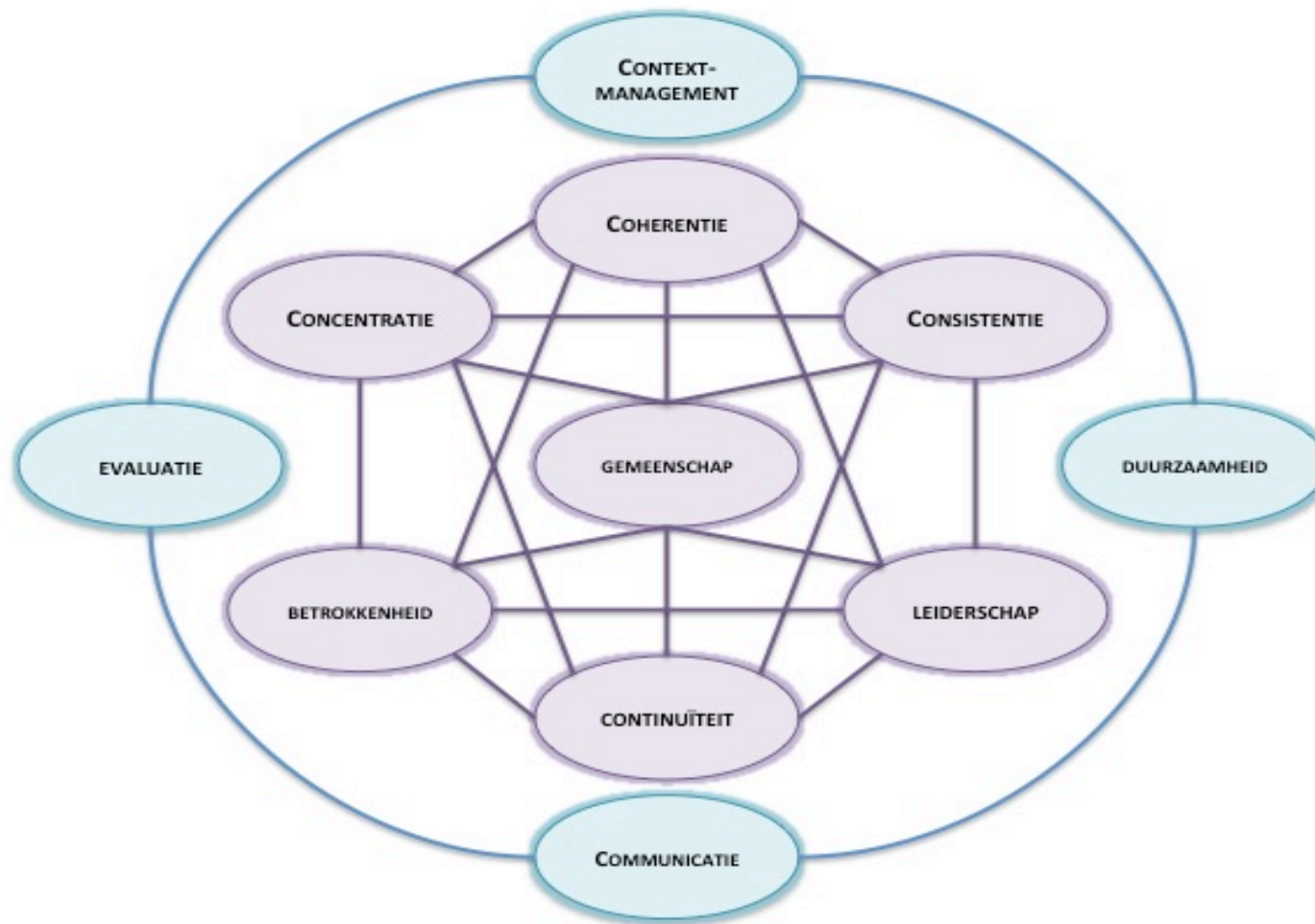

Specifieke lijn: Theoretisch kader

- Integratie modellen die factoren aanbrengen voor succesvolle onderwijsinnovaties
  - 7S-model van McKinsey
  - de 7 C's voor duurzame vernieuwing van Waslander
  - het model voor organisatieverandering van Kotter

Theoretisch kader

Methodologie

- 13 (12) projectscholen gedurende 2 jaar opgevolgd
  - Bevraging volledige schoolteam: vragenlijst
  - 3 interview-rondes

	Ronde 1 (Mei 2014)	Ronde 2 (Dec 2014)	Ronde 3 (Mei 2015)
Directie	12	12	12
Coaches	8		10
Zorgcoördinatoren			16
Leerkrachten			23

Realisaties van pIEO

- In drie scholen geen indicatoren van verandering; één school gestopt
- In negen scholen duidelijke indicatoren van concrete verandering:
  - Op niveau van schoolorganisatie
  - Op niveau van klas

Realisaties van pIEO

- Op niveau van **schoolorganisatie**:
  - Evolutie naar gedeeld leiderschap
  - Nieuwe overlegstructuren: schoolplatform, kernteams, werkgroepen...
  - Verandering in schoolcultuur: positiever, meer openheid, meer overleg
  - Planmatig en doelgericht handelen met PDCA-cirkel
  - Meer zelfreflectie en actief nadenken over onderwijs (visieontwikkeling)

Realisaties van pIEO

- Op niveau van **klas/leerkracht**:
  - Hogere zelfreflectie
  - Grotere openheid tegenover elkaar:
lerende gemeenschap
  - Praktische oplossingen voor problemen die leerkrachten zelf aanbrengen
  - Openheid ten aanzien van verandering:
    - Sneller uitproberen van alternatieve aanpakken
    - Samen zoeken naar oplossingen

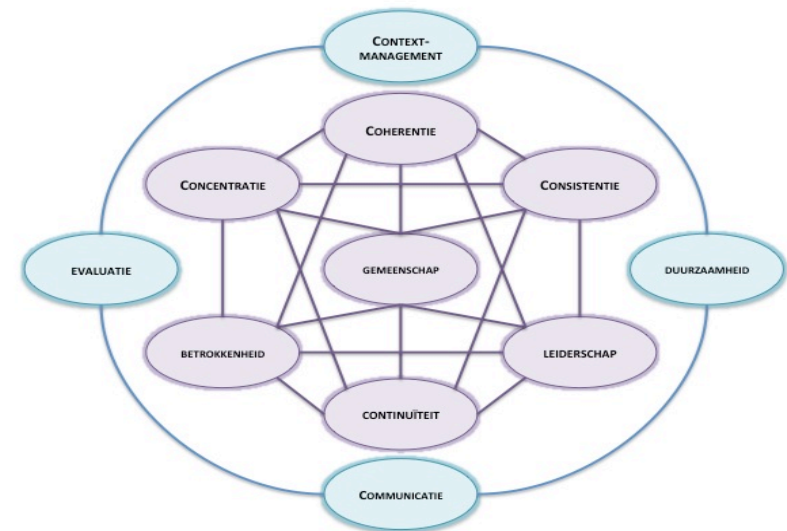
Duurzaamheid van pIEO?

- Indicatoren van duurzaamheid:
  - Continuïteit
  - Invloeden van buitenaf (Context-management)
  - Evaluatie van het proces
  - Inbedden in school

pIEO-implementatiegraad: zie starter

- Bepalen pIEO implementatiegraad
- Index voor de mate waarin pIEO succesvol geïmplementeerd werd in elke individuele school
- Op basis van 10 indicatoren

Zie .... starter

Indicator	Omschrijving	Scores	
Instap	Manier waarop de school in het project is ingestapt	0 = gedwongen 1 = onder impuls van externen 2 = uit eigen overtuiging	..../2
Realisatie	De mate waarin het project iets zal kunnen realiseren in de school	0 = geen duidelijke realisaties 1 = realisaties op 1 niveau 2 = realisaties op meerdere niveaus	..../2
Concentratie	De mate waarin de school eigen doelen vooropstelt	0 = geen doelen 1 = beperkte doelen 2 = duidelijke doelen in een actieplan	..../2
Samenhang	De mate waarin het project samenhangt met de schoolvisie	0 = geen duidelijke visie 1 = visie in ontwikkeling 2 = duidelijke link tussen pLEO en de schoolvisie	..../2
Intrinsieke motivatie	De mate waarin het schoolteam intrinsiek gemotiveerd is voor het project	0 = geen intrinsieke motivatie 1 = intrinsieke motivatie bij een deel van het team 2 = intrinsieke motivatie bij merendeel van het team	..../2
Draagvlak	De mate waarin er een draagvlak is voor het project bij het schoolteam	0 = geen draagvlak 1 = draagvlak bij een beperkt deel van team 2 = draagvlak bij het hele schoolteam	..../2
Leiderschap	De mate waarin de directie een voortrekkersrol opneemt in het project en het team inspraak geeft	0 = directie neemt geen voortrekkersrol en team krijg weinig inspraak 1 = directie trekt het project beperkt, team is niet unaniem over inspraak 2 = directie trekt het project en deelt zijn leiderschap met het team	..../2
Leer-gemeenschap	De mate waarin leerkrachten onderling overleggen en van elkaar leren	0 = geen lerende gemeenschap 1 = beperkte lerende gemeenschap 2 = sterke lerende gemeenschap	..../2
Communicatie	De mate waarin de directie met het team communiceert over het project	0 = geen communicatie 1 = beperkte communicatie 2 = duidelijke en veelvuldige communicatie	..../2
Continuïteit	De continuïteit in het schoolteam en het team van coaches gedurende de looptijd van het project	0 = belemmerende wissels in schoolteam én coaches 1 = belemmerende wissels in schoolteam of coaches 2 = geen belemmerende wissels	..../2
		TOTAAL	...../20

pIEO-implementatiegraad

- Index pIEO implementatiegraad
- Score op 20
- Grote verschillen tussen scholen!
  - 3 scholen met erg beperkt succes
  - 5 scholen met matig succes
  - 4 scholen met groot succes
- Maakt het mogelijk om drie groepen te vergelijken

pIEO-implementatiegraad

Tabel 34. Samenstelling van de pIEO-implementatiescore voor de dertien betrokken scholen.

School	Pro 13	Pro 12	pro2	pro7	Pro 11	pro6	pro4	pro5	pro9	pro1	pro10	Pro8
Instap	2	1	1	2	1	2	1	0	0	0	0	0
Realisatie	2	2	1	2	1	1	1	1	1	0	0	0
Concentratie	2	2	2	1	2	1	2	1	1	0	0	1
Samenhang	2	2	2	2	2	2	1	1	1	0	0	0
Intrinsieke Motivatie	2	2	1	1	1	2	0	2	2	0	0	0
Draagvlak	2	2	2	2	2	1	1	2	1	0	0	0
Leiderschap	2	1	2	2	1	1	0	0	0	1	0	0
Leergemeenschap	1	2	2	1	1	1	1	0	1	0	0	0
Communicatie	2	2	0	1	1	1	1	2	1	0	0	0
Continuïteit	2	1	1	0	1	1	1	0	0	1	2	0
Totaalscore	19	17	14	14	13	13	9	9	8	2	2	1

Effect pIEO index op school- en leerkrachtniveau

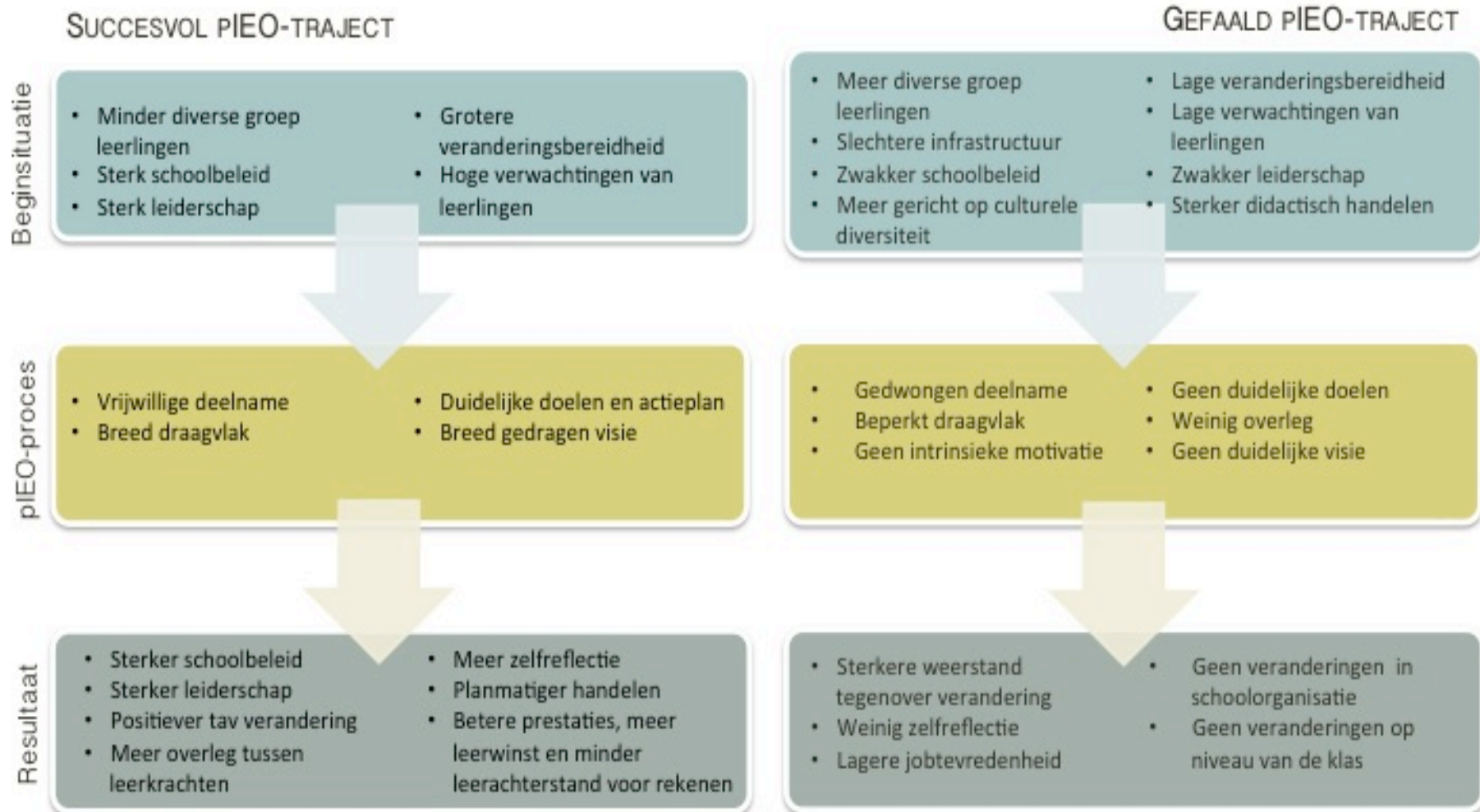
- Effect op
  - Schoolorganisatie: schoolkenmerken
  - Schoolteam: leerkrachtkenmerken
- Vergelijking tussen scholen met beperkte, matige en sterke pIEO implementatie index (op einde project)

Tabel 39. Gemiddelde score (M) en standaarddeviatie (SD) van leerkrachten in scholen met een beperkte, matige en sterke pIEO-implementatie op de verschillende school-, leerkracht-, en leerlingkenmerken en verschillen tussen de drie groepen (F), de significantie van deze verschillen (p) en de effectgrootte (d) op het einde van het pIEO-project.

	Beperkte pIEO-implementatie (N=75)		Matige pIEO-Implementatie (N=165)		Sterke pIEO-Implementatie (N=159)		Verschillen tussen 3 groepen		Effectgrootte d
	M	SD	M	SD	M	SD	F	p	
Schoolkenmerken									
Schoolbeleid	2.73	.04	2.74	.13	3.05	.31	63.26	.00	8.00
Leiderschap	2.47	.02	2.28	.51	2.64	.24	27.92	.00	8.50
Veranderingsbereidheid -	.87	.10	.64	.09	.57	.03	195.47	.00	-3.00
Schoolklimaat	2.85	.13	2.80	.14	2.77	.54	1.01	.39	-.62
Leerkrachtkenmerken									
Onderwijsbaarheid -	.84	.06	.70	.22	.80	.18	14.15	.00	-.67
Multiculturaliteit -	.15	.13	.24	.07	.09	.05	107.65	.00	-.46
Anderstaligheid	2.18	.22	2.13	.31	2.27	.17	12.56	.00	.41
Vertrouwen	2.76	.09	2.61	.25	2.77	.08	31.70	.00	.11
Verwachtingen -	.92	.12	.84	.12	.75	.21	21.48	.00	-1.42
Doelmatigheidsbeleving	2.88	.13	2.54	.16	2.69	.11	97.70	.00	-1.46
Jobtevredenheid -	.39	.01	.49	.14	.39	.12	16.56	.00	.00

Let op. Variabelen met een "-" teken betekent dat de opvatting negatief is. Bv. Twijfelen aan Onderwijsbaarheid; twijfelen aan multicultureel werken, minder tevreden zijn met de job ... Een daling hierin is dus positief.

Het succes en falen van pIEO in kaart

1

Conclusies

- Onderzoek toont aan dat pIEO “werkt”
- Het werkt verschillend in elke school
- Keuzes op school en klasniveau bepalend
- Scholen verschillen enorm – roept vragen op
- Startpunt
  - Schoolbeleid
  - Didactisch handelen van leerkrachten

Wat kunnen we leren uit pIEO?

Leren en instructie in risicoscholen onder de loep. Wat kunnen we leren voor ons eigen schoolbeleid?

Dr. Martin Valcke

